

EHLİBEYT AHLAKI

<"xml encoding="UTF-8?">

EHLİBEYT AHLAKI

Her Şey Kendisinden Yukarıdakine Oranla Küçük Ve Değersizdir
Her şey ne kadar da büyük olsa kendisinden daha büyük olana oranla küçülür. Her zorluk kendisinden daha zor ve çetin olan bir şey karşısında kolaylaşır; ve asla nazara gelmez. Örneğin, ayağına bir diken batan kimseyi akrep sokarsa şüphesiz ayağına diken battığını tümüyle unutup aklından çıkarır. Bundan şu sonuç elde edilmektedir ki, Hak Teala her şeyi, daha üstün ve yüce birine musahhar kılar .

Azamet, güç ve kemalde nihai dereceye ulaşan İmam Ali'ye bakıver. Hz. Muhammed (Allah'ın rahmet ve selamı onlara olsun) anılınca nasıl kendini küçük görerek "Ben Muhammed'in (s.a.a) kölelerinden bir köleyim" diyordu. Bu diğer mahluklarda da rastlanan bir husustur. O halde eğer dünya belalarının sana kolay gelmesini istersen ondan daha zor ve ağır olana bak. İçinde bulunduğun zorluğa, ondan daha zor olan diğer bir zorluk eklenirse ne yapabileceğini düşün. O zaman içinde bulunduğun zorluk, kendisinden daha ağır olana oranla kolay gelecek ve bunu kendin için bir nimet olarak göreceksin o zaman, "bana daha ağır bir zorluk yüklemeyen Allah'a hamd olsun, isteseydi ben daha ağır zorluk yükleyebilirdi" dersin.

Eğer yaptığın bir hayır ameli büyük görmekten kurtulup kendini beğenmeye yol açan sevince kapılmaktan kurtulmak istersen, amelini senden üstün olanların amelleriyle karşılaştıır, mukayese et.

Veya şimdi bulunduğun makamdan daha üst makama çıktığını farzet; o zaman bu hayır amelle sevinip övünmek bir kenara dursun, onu özür dilenmesi gereken bir suç ve günah olarak göreceksin ve onu kendine mal etmekten çekineceksin.

Eğer bu halini Allah'ın izniyle kendine bir alışkanlık edinirsen sürekli olarak Hakk'a doğru hareket edersin. Zira onun muhabbetinin sonu yoktur. İhlas ve amelde hangi büyük makama ulaşırsan, ondan daha iyi ve güzelini görürsün. Eğer bu yolda durmak için bir nihayet ararsan bil ki, bu yolun sonu yoktur. Fakat bir engelle karşılaşma bir yerde durmak istersen bu da doğru değildir.

Zira Hak Teala seni lütuf ve keremiyle kendisine yakınlaşmaya çağırmaktadır. Ondan gayri neye yönelip, neye razı olabilirsin ki? Ey Allahım; Sen'den başkasına razı olup Sen'den başkasını gaye edinen gerçekten de zarara uğramıştır.

Buraya kadar yapılan açıklamadan açıkça anlaşılıyor ki, devamlı Allah Teala'ya itaat yolunu katederek, O'na doğru hareket etmek gerekir. Bu ise itaatın bir yönünden ayrılırken itaatın diğer yönüne yönelmekle olur. Çünkü Allah-u Teala farzlara uyulmasını sevdiği gibi ruhsatlarına da uyulmasını sever.

Allah-u Teala'nın sevgisini isteyen birisine, müstahap amelleri yapmak O'nun sevgisini kazanmak için tabii bir vesile olduğu gibi beşeri tabiatın gereği nefsinde itaat etmeye karşı bir yorgunluk ve dolayısıyla nefret korkusu söz konusu olan birisine de o ameli terk etmesi ruhsat verilmiştir.

Allah Teala böyle hallerde ruhsatına uyulmasını sevdiği için o bunuda kendi muhabbetini kazanmak için bir vesile kılar. Buna göre bir şahıs bazen bir ameli yaparken, bazen de aynı ameli terketmekle Allah Teala'nın muhabbetini kazanır. İşte bu büyük bir feyizdir.

İmam Ali (a.s) ve İmam Hasan'dan (a.s) nakledilen bu iki hadis arasındaki farktan da bunu anlamak mümkündür. İmam Ali (a.s) kendisinden nakledilen hadisde: "Eğer Allah'ın rızası olan iki şeyle karşılaşırsam nefsim en zor olanını seçerim" diye buyuruyor. İmam Hasan da (Allah'ın selamı ona olsun): "Ben nefsim en kolay olanını seçerim" diye buyuruyor.

İmam Hasan'ın buyruğu işte Allah Teala'nın ruhsatlarına da uyulmasını sevdiği ve ibadette aza iktifa etmenin tercihi yüzündendir. Bir hadisde şöyle buyrulmaktadır:

"Bu din çok sağlam ve ince bir dindir, yumuşaklıkla ona dalın ve Allah'ın kullarına O'nun itaatini zorlaştırmayın"

Bunun dışında ruhsatı tercih etmek, nefiste diğer bir ibadete hazırlık meydana getirmek içindir. Ama Hz. İmam Ali (Allah'ın selamı ona olsun) davranışı nefse karşı koymak yönündedir. Bu ise bütün hayırların anahtarı sayılır. Bu sözlerin her ikisi de insanları davet ve irşad etmek içindir.

Yoksa onların Allah nezdindeki makamları, akılların aciz kalıp erişemeyeceği bir makamdır.

Ayrıca bir işin gerektiği şekilde ve halis niyetle yapılabilmesi için o amel üzerinde düşünmek

şarttır. Bu ise genellikle belli bir sürenin geçmesini gerektirir. Öte yandan ertelenen her şeyde şeytanın bir rolü olup, ertelemeye fırsatın kaçırılma korkusu bulunduğuna da dikkat edilmelidir.

O halde bu iki durumla karşı karşıya kaldığın takdirde yani ertelemeye fırsatı kaçırmak korkusu olur ve düşünmeden aceleyle başlamakta da işin halis olmaması ve gerçekte nefsanî bir amaçla yapılması, şeytan hileyle ibadet şeklinde gösterdiği işin aslında bir çeşit günah olma korkusu olursa bilmelisin ki şeytanın etkili olduğu erteleme acizlik, tembellik ve malın elinde kalmasını sevip onun harcanma korkusundan kaynaklanmaktadır. İşte bu, alimi helak eden ertelemedir. Bundan kurtulmak için nefisle mücadele edip onu altetmek lazımdır.

İşin sağlamlığı için yapılan ertelme ise Allah Teala tarafından istenilip, emredilmiştir. Bu ise sonunda pişmanlığa sebep olmaz. Zira bu halde Allah Teala'nın emrine itaat edip, iyilikte bulunan birisi olmuş olursun "Muhsinlere (iyilikte bulunanlara) ise bir sorun yoktur"

Usulü Kafi'de Cabir'den gelen bir rivayette diyor ki: "Bir gün İmam Muhammed Bakır'ın (Allah'ın selamı ona olsun) huzuruna vardığımda bana şöyle buyurdu: "Ey Cabir Vallahi ben çok üzüntülüym, kalbim meşakkatlidir"

Fedanız olayım; niçin üzüntülüsunuz ve kalbinizi meşgul eden nedir diye arzettim. İmam: "Ey Cabir! Allah'ın halis dininin girdiği bir kalp Allah'dan başkasından arı kalır." buyurdular.

H.z.İmam Ali (Allah'ın selamı ona olsun) ashabından bazılarına yazdığı mektuplarında şöyle buyurmaktadır:

"Allah-u Teala'dan korkan bir kimse aziz olur, doyar, kanar ve akli dünya ehlinde arı kalır. Bedeni dünya ehliyledir ama kalbi ve akli ahirete yönelmiştir."

O halde eğer bir mümin Hak Teala'nın lütfuyla üns bulup Allah-u Teala'yı zikretmenin hazzını tattığı takdirde bu hali kaybetme korkusu onu saracak ve ondan ayrılmaya razı olmayacaktır.

Allah-u Teala bir kuluna inayet etmek isterse kalbine huzur verir ve onu kendisine bağlı kılar. Ama aynı zamanda ikinci derecede bilarez olarak kendisinden aşağıda olanlara da iltifat etmeği mümkün kılar. Bu kul ise devamlı olarak bir korku içerisinde olup yalnızca asaleten ve bizzat istenmekte olan asıl maksadına yönelmeği ister. Fakat bu korku devamlı olarak kalbinde olur dışarı çıkmaz. Zaten İmam Ali (Allah'ın selamı ona olsun) müminleri "Üzüntüsü kalbinde sevinci

ise yüzlerinde." diye tanıtmıştır. Ama yine maslahat gerektirdiğinde Hz. İmam Muhammed Bâkır'dan (a.s) Cabir'in naklettiği hadiste olduğu gibi bazen de onu açıklayarak dışarı vurur.

İşte müminin en güvenilir kardeşlerinden kaçmasının anlamı budur. Buna göre Allah-u Teala'yla yönelerek diğerlerinden beri olmazsa halkla haşr-u neşri Hak Teala'ya yaklaşmak için araç kılma. Çünkü sen henüz tabii istek ve nefsin beşer cinsi ile üns kurma sevgisi elinde esirsin. Bu yöne yöneldiğin takdirde nefse kul olursun; nefis için razı ve onun için gazap edersin. Böylece de Hak Teala'ya kul olmak şerefinden çıkarsın, oysa Hak Teala Kuran-ı Kerim'de, "Cin ve insanları sadece bana kulluk etsinler diye yarattım" buyurmuştur.

Bununla birlikte işini sağlamlaştırmak için ertelediğinde, zamanı geldiğinde seni o işe muvaffak kılması için Allah Teala'ya tevekkül edin. Tembellik ve ihtiras yüzünden meydana gelen gecikmeden kurtulmak için işini öne geçirerek hulus-u niyyetle ve Allah Teala'nın rızası gereğince yapabilmen için yine o'na tevekkül et. Bir işi hemen yapmak veya ertelemek hususunda Allah Tealaya tevekkül ederek doğru bir sebebe dayanan bir şahıs muhsindir, muhsinlere de bir korku yoktur. Böyle bir şahıs her iki durumda da Allah Teala'nın rızasını kazanabilir.

Hem amel etme ve hem de ameli terketmeyle Allah Teala'nın rızasını kazanan bir kul ise sürekli olarak Allah Teala'ya doğru hareket etmektedir. Allah Teala'nın ise kapısına gelen, O'na yönelen birisini kendisinden uzaklaştıracağını düşünmek dahi yersizdir; böyle bir şey O'nun şanına yakışmaz.

Şunu da belirtmeliyiz ki bir çok mümin kardeşlerimizin sandığı gibi Hak Teala'ya yaklaşmanın yolu; sadece namaz kılmak, oruç tutmak, Kur'an okumak-öğrenmek ve dua edip ziyaretlere gitmek gibi bilinen belli - başlı ibadetlerle meşgul olmak ve bunun dışındaki her şeyin faydasız olup ömrü zayi etmek olduğu düşüncesi dargörürlük ve yanılığa kapılmaktan başka bir şey değildir.

Bilmelisin ki, şeriatın asıl maksadı mükelleflerin basiretini takviye edip onların tam bir basiret ve marifetle itaat etmelerini sağlamaktır. O halde basireti güçlendirip, bilinci çoğaltan her şey şeriatın amacına dahil olup olumlu bir iştir. Saydığımız ibadetlerle iktifa edip, onlardan öteye geçmemek insanın dargörürlü olmasına sebep olabilir; bilinçleri vakit, kible ve benzeri şer'i konulardan öteye geçmez. Bu yüzden de din konusunda onu aldatmak isteyen ins-u cin

şeytanları kolaylıkla onu aldatabilirler. Bu da şeriatın hedefleriyle çelişmektedir.

Aksine alış-veriş gibi işlerle topluma katılarak soru, cevap, konuşma tarzı gibi çeşitli hususlarla ilgili adabı ve ince noktaları da öğrenerek bunları da ibadet ve zikirlerine ekleyen bir kimse, gerçek ve kamil bir kişiliğe sahiptir. Vicdan ve tecrübe de buna en büyük şahittir.

Doğal bilimler sınıfına giren her bir mesleği öğrenmek insana aklî konuları kavramakta yeni kapılar açar. Bu da Allah Teala'nın akli bilgileri hissi bilgilere; uhrevî işleri dünyevi işlere bağlantılı kılmasından kaynaklanır. O halde uhrevî işlere dünyevi işler olmaksızın ulaşmak isteyen kimse bu hedefe ulaşamaz. Çünkü Allah Teala uhrevi işlerin kamil olmasını dünyevi işlere bağlı kılmış, ahirete ulaşmak için amaçlanan dünyayı da ahiretin bir parçası saymıştır. O halde dünya hakkında gelen kınamalar buna şamil olmaz. Bu yüzdendir ki hadisi şerifte "Ahiretini dünyası için terk eden kimse lanetlenmiştir;" denildiği gibi "Dünyasını ahireti için terkeden de lanetlenmiştir." diye nakledilmiştir.

Açıktır ki, terkedeni lanetlenen dünya, ahirete ulaşmaya vesile olan dünyadır. Bu ise gerçekte ahiretten sayılır ve onu terkeden gerçekte ahireti terketmiş sayılır. Ama kınanan dünya ise ahirete ulaşmaya vesile olmayan boş dünyadır.

O halde ilk bahsi geçen dünya, ahirete ulaşmak için gereklidir. İnsanı Allah'a yakınlaştıran dünya işleriyle uğraşmak bilinci arttırıp basireti güçlendirmektedir. İşte ticaret konusunda geçen "Ticaret aklın yarısıdır" şeklindeki hadisin manası budur. Yine ayrı bir hadiste; "İbadet on kısımdır, bunların dokuzu ticarete biri ise diğer itaatlerde karar kılınmıştır." denildiğine rastlıyoruz. Bunu Peygamberimizin (s.a.a) bisetten önce Şam'a ticaret için gitmesi veya diğer peygamberlerin (Allah'ın selamı onlara olsun) ticaretle meşgul olmaları da bunu teyit ediyor. İnsan bütün kemallerden yoksun olduğu için bu kemallerin hepsine muhtaçtır. Her şeyin bir konuda menfaati vardır. Hepsi de birlikte aklın kemaline, bilinç ve basiretin çoğalmasına yardımcı olur. Her bir şahıs kendi nasibine ulaşabilmesi için ilahi hikmet gereği bu kemallerin tüm alemde dağınık olup, bunların bir çoğunun ise halkın dilinde dolaşıp yaygın olmasını gerektirmiştir.

Bu yüzden hikmetli sözün, söyleyenin kim olduğuna bakmaksızın alınması emredilmiş ve hatta Ehl-i Beyt (Allah'ın selamı onlara olsun) "Hikmeti münafıktan bile alın veya ilmi büyüklerin dilinden öğrenin" diye buyurmuşlardır. Hikmete dayalı olan şeriatın hedefi her bir kulun hikmet

ve marifette kemale ermesi olduğundan dolayı Allah Teala hikmete ulaşmanın kolay olması için onu tüm alemde yaygınlaştırmış ve aktarıcısına bakmadan öğrenilmesini emretmiştir

Ehl-i Beyt'in (Allah'ın selamı onlara olsun) kendi şiilerine; "İnsanları hak ile tanıyın, hakkı insanlarla değil" şeklindeki buyrukları da bu doğrultudadır. Yine "Söylenene bakın, söyleyene değil" veya; "İki garip vardır: Biri sefihin ağzından çıkan hikmetli söz, onu kabul edin; diğeri hekim olan birisinin söylediği yersiz söz onu ise affedin" diye buyurmuşlardır. O halde tam kemale ermek sözlerden, işlerden muamele ve tecrübelerden yararlanmaya bağlıdır. Hatta Ehl-i Beyt (a.s): "Akıl tecrübeleri hıfzetmektir ve tecrübelerin en hayırlısı ise sana öğüt olanıdır. Ve tecrübe kazanılan bir ilimdir" diye buyurmuşlardır.

Geçmiş asırlardakiler hakkında yaptığımız araştırmalar ve edindiğimiz tecrübeler gösteriyor ki, bazı kardeşlerin tavsiyelerine uyup sadece bilinen bazı ibadetlerle yetinmek genellikle dar görüşlülük ve bilinçsizliğe yol açıyor, sonuçta ise sahibinin ilerleyip yüksek makamlara ulaşmasına engel oluyor. Bu yüzden bunun da insanların yüksek makamlara ulaşmasına engel olmak için şeytan'ın hazırladığı diğeri bir tuzağı olduğunu söylemekte yarar vardır.

Daha önce açıkladığımız "Her şey kendisinden daha zor olan başka bir şeye oranla kolaydır" ilkesinin yararlı olduğu bir diğeri yer de dünya ve dünyevi hal ve olayların kıyamet olay ve hallerine göre çok küçük olması konusudur. Allah'a yönelen bir kimse dünya gamlarını kalbinden çıkarmalıdır. Ne dünyayla ilgili olan bir şeyin ona gelmesiyle sevinmeli ve ne de dünyevi bir şeyi kaybetmekle üzülmemelidir. Kendi kendine dünyanın fani olup zayıf olduğu ve çabucak değiştiğini, bir halde kalmadığını düşünüp akıllı birisinin bunlara gönül veremeyeceğini ve hatta bunların hiç bir değeri taşımayan boş şeylerden ibaret olduklarını bilmelidir.

Ayrıca eğer dünyanın kendiliğinden bir şey olduğunu bile farz etsek ki zaten Şeytan'ın da insanları bu vesileyle aldatır fakat bu Allah-u Teala'nın kendi velileri için seçtiği daha güzel uhrevi lezzetlere oranla hiç bir şey sayılıp onunla mukayese bile edilemez. Buna göre dünyanın eğer bir güzelliği olduğunu farzetsek bile, ancak kıyametteki güzellikle karşılaştırıldığında küçülüp, yok olup gidecektir.

Eğer doğru bir şekilde düşünmeye devam ederseniz dünyaya, ahirete ulaşmak için değil fakat dünyanın kendisi için yönelen bir kimsenin gerçekte sırf yokluğa ve zayıf olup giden batıl bir şeye yönelmiş olduğunu anlarsın.

Ey kardeş, şunu bilmelisin ki Ehl-i Beyt'in (Allah'ın selamı onlara olsun) gözünde dünya bir hiçtir. Ama eğer senin nazarında dünya bir şey olur fakat onu ondan daha iyi olan diğer bir şeye ulaşmak için terk edecek olursan henüz Ehl-i Beyt'in yoluna hidayet olmuş değilsin. O halde fikrini toparlayıp Hak Teala'ya yalvarın dünya'yı Ehl-i Beyt'in nazarında olduğu gibi sana da tanıtmasını iste, belki sen de onların yolunu tutup onların sözleriyle amel edenlerden olasın aksi takdirde biz bir vadi de, onlar ise ayrı bir vadide olurlar. Doğru ve sabit bir fikir olarak dünyanın bir şey olmadığı belli olunca zorunlu olarak nazarını ve amacını ilahî şeylele sınırlaman gerekecektir. Bu durumda eğer tabiatının gereği veya nefsinin heva ve hevesi veya şeytanın aldatması sonucu senden Allah Teala'nın rızası olmadığı bazı hareketlerin vuku bulunduğu görülürse bunlar senin kendi irade, kast ve azmin dışında olup daha çok bilmeksizin veya diğerinin hilesi sonucu veya unutkanlık yüzünden iraden dışı veya yanlışlıkla konuştuğun söze benzer. İşte bu takdirde "Camia ziyaretin"de olduğu gibi senin de Ehl-i Beyt'e hitaben "ben size itaat etmekteyim" demen doğru olur. Çünkü bilinçli olarak iradenle onlardan gayrisine itaat etmiyor onların düşmanlarını itaate layık görmüyorsun. Bunun dışındaki bazı hareketlerinse hata veya aldatılma sonucu kendi amaç ve iraden dışı olan hareketlerindir. O halde sen doğru olarak tevbe edip, doğru olarak af dileyebilirsin. Çünkü sen devamlı olarak itaate devam edip, günaha dönmemek amacındasın o halde hadisi şerifteki "Günaha devam ederek istiğfar eden kimse Hak Teala'yla alay eden gibidir" kimselerden de olmazsın.

Hz. İmam Hüseyin (Allah'ın selamı ona olsun) "Arefe duasın"da işte bu manayı kastetmiştir, denebilir;

"Ey Allah'ım, Sen biliyorsun ki her ne kadar sana itaat etmekte amel ve karar bakımından devamlı olmamış isem de, niyyet ve muhabbet bakımından devamlı olmuşum."

Bütün bunlar dünya muhabbetinin kalbinden çıkmasına bağlıdır. Hiç olmazsa dediğimiz anlamda karar ve azmin yönünden dünyayı nefsin için istememen gereklidir. Dünya bu bakımdan akıllı kimsenin amacı olamaz aksi takdirde kendinin akıllı insanların safında olmayıp sefih insanlar safına dahil olduğunu bilmelisin. İşte bunu kendi nefsinde iyice sabitleştirdiğinde .söylediğimiz amaca tamamen ulaşmış olursun bunu ganimet say ve gafillerden olma